

کتاب‌هایی دور از نیاز مخاطب

گپ وگفتی با حسین بابویی،

سرگروه داوران حوزه سلامت و تربیت بدنی

اشاره

سلامت و تربیت بدنی یکی دیگر از حوزه‌هایی است که آثار مرتبط با آن در سیزدهمین جشنواره بررسی شده است. حسین بابویی، مدیرکل دفتر تربیت بدنی و فعالیت‌های ورزشی وزارت آموزش و پرورش و سرگروه داوران این حوزه در گفت‌وگویی که پیش‌رو دارید از روند داوری و کیفیت آثار داوری شده گفته است. به نظر وی غلبه آثار ترجمه بر تألیف و کاربردی نبودن محتوای کتاب‌ها در مدارس و نیز دور بودن از نیازهای مخاطبان از مهم‌ترین موضوعاتی است که در کتاب‌های این دوره به چشم می‌خورند.

◀ آقای بابویی، چند عنوان کتاب به حوزه تربیت بدنی و سلامت رسیده بود و سهم آثار تألیفی چقدر بود؟
۱۵ عنوان کتاب به مرحله آخر داوری رسیدند که بخش زیادی از آن‌ها ترجمه بود. متأسفانه در حوزه تربیت بدنی و سلامت تعداد کتاب‌های تألیفی کم است و بیشتر مترجمان فعال‌اند؛ در حالی که سیاست‌گذاری‌ها باید به گونه‌ای باشد که بتوانیم با توجه به اقتضائات و شرایط کشور و رویکردهایمان به سمت تولید آثار تألیفی حرکت کنیم؛ چون

بیشتر می‌توانند نیاز ما را رفع کنند. گرچه آثار ترجمه شده هم خوب هستند و نشان می‌دهد ناشران و مترجمان ما به منابع بین‌المللی دسترسی دارند اما در نهایت به‌نظر ما باید بیشتر به سمت کتاب‌های تألیفی حرکت کنیم.

◀ فکر می‌کنید دلیل میزان کم آثار تألیفی در حوزه تربیت بدنی و سلامت چیست؟

فکر می‌کنم ما باید بتوانیم آثار مورد نیازمان را سفارش دهیم و تلاش بیشتری در این زمینه داشته باشیم و عناوین و سرفصل‌های مورد نیازمان را به ناشران و مؤلفان سفارش دهیم. شاید چون مؤلفان با نیازهای ما آشنایی ندارند بیشتر به سمت موضوعاتی می‌روند که در دنیا درباره آن‌ها کار شده است. شاید اگر عناوین مورد نیازمان را مشخص و اعلام عمومی کنیم، در این زمینه کمک‌کننده باشد.

یکی از مشکلات کتاب‌ها این بود که بیشتر آن‌ها جنبه صرفاً علمی داشتند. گرچه این موضوعات هم مهم هستند اما در مدرسه کاربرد ندارند و نیاز مستقیمی از مدرسه را برطرف نمی‌کنند

مدارس و... در وهله اول باید رویکرد کتاب‌ها برای معلمان، مدیران و دانش‌آموزان کاربردی‌تر باشد. یعنی رویکردشان از «صرفاً علمی» به سمت کاربردی حرکت کند. ما هم باید مشکلات و نیازهایمان را در حوزه درس تربیت بدنی شناسایی کنیم. پس از آن ببینیم آیا این نیازها توسط معلمان علاقه‌مند به این حوزه برطرف می‌شود یا نیاز طوری است که فرد متخصص باید آن‌ها را برطرف کند. بنابراین در وهله اول باید نیازسنجی‌هایی در این زمینه صورت گیرد و براساس نتایج آن مشخص کنیم چه کسی می‌تواند درباره آن محتوا تولید کند. یکی از مشکلات ما در کتاب‌ها این بود که بیشتر آن‌ها جنبه صرفاً علمی داشت. گرچه این موضوعات هم مهم هستند اما در مدرسه کاربردی نیستند و نیاز مستقیمی از مدرسه را برطرف نمی‌کنند.

◀ با توجه به فعالیت و تجربه خودتان، فکر می‌کنید دانش‌آموزان و معلمان چه نیازهایی دارند؟

گام اول نیاز به آشنایی با چارچوب‌های اجرای صحیح درس تربیت بدنی و فعالیت‌های ورزشی برای مدیران است. فکر می‌کنم مدیران با اهداف تربیت بدنی در آموزش و پرورش چندان آشنا نیستند و هنوز فلسفه تربیت بدنی و اثر آن بر سلامت و تربیت برای مدیران و حتی معلمان و خانواده‌ها مشخص نیست. به همین دلیل اهتمام لازم را در این زمینه ندارند. از سوی دیگر به دلیل پراکندگی مدارس در کشور و وجود اقلیم‌ها و فرهنگ‌های متفاوت، برای اجرای برنامه‌های درس تربیت بدنی با موانع و مشکلاتی روبه‌رو هستیم. برای بسیاری از این مشکلات به صورت استانی یا منطقه‌ای راه‌حلی وجود دارد. ما باید محتوایی را آماده کنیم که کاربردی باشد و وقتی مخاطب از آن استفاده می‌کند بتواند بخشی از مشکلات را رفع کند و درس تربیت بدنی درست اجرا شود.

◀ مخاطبان کتاب‌ها بیشتر چه گروهی بودند؟

بیشتر مریبان بودند و نه حتی معلمان. کتابی که به صورت ویژه برای معلمان تربیت بدنی در داخل مدارس تعریف شده باشد نداشتیم. گرچه کتاب‌ها می‌توانند برای معلمان هم تا حدی قابل استفاده باشند. برخی کتاب‌ها هم مخاطب عمومی داشت و حتی برای خانواده‌ها هم قابل استفاده بود.

◀ به‌طور کلی محتوای کتاب‌های را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

به‌طور کلی محتوای کتاب‌ها با نیازهای ما فاصله داشت و با قاطعیت می‌توانم بگویم نیازهای مخاطبان ما را تأمین نمی‌کنند.

فکر می‌کنید چه قشری می‌تواند نیازهای دانش‌آموزان و معلمان را در این زمینه برطرف کند؟ آیا می‌توانیم معلمان با تجربه را تشویق به تألیف در این زمینه کنیم؟ باید نیازهایمان را در این زمینه تفکیک کنیم. یک بخش حوزه برنامه اصلی یا اجرای درس تربیت بدنی در مدرسه است. بخش بعدی فعالیت‌های مکمل و فوق برنامه است مانند فعالیت‌های ورزشی درون مدرسه‌ای مانند ورزش صبحگاهی، کانون‌های

◀ آقای بابویی، جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد بیش از یک دهه است که برگزار می‌شود.

تأثیرگذاری جشنواره را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ من پیش از این هم، به‌عنوان یک معلم، جشنواره را رصد می‌کردم. جشنواره انگیزه و مسیری الگودهنده برای ناشران، مؤلفان و مترجمان است که روند حرکتش را مثبت می‌دانم. گرچه ممکن است در برخی حوزه‌ها افت‌وخیزی داشته باشد اما در مجموع روند خوبی را طی کرده و در چند سال اخیر بهتر هم شده است. اما به‌نظر می‌رسد معلمان هنوز آن‌طور که باید و شاید جشنواره را نمی‌شناسند. بنابراین نیاز داریم جشنواره را بیشتر بشناسانیم تا جریان فراگیرتری ایجاد شود.